

2. Арцишевский Г.В. Выдвижение и проверка следственных версий. - М.: Юридическая литература, 1978. - 104 с.

3. Салтєвський М. В. Криміналістика (у сучасному викладі): Підручник. - 588 с.

-М.: Юридическая
К.: Кондор, 2005. -

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ ПОРУШЕННЯ .. ВСТАНОВЛЕНОГО ЗАКОНОМ ПОРЯДКУ ТРАНСПЛАНТАЦІЇ ОРГАНІВ АБО ТКАНИН ЛЮДИНИ, УЧИНЕНОГО У СПІВУЧАСТІ

Вознюк Андрій Андрійович, кандидат юридичних наук, провідний науковий співробітник наукової лабораторії з проблем досудового розслідування Національної академії внутрішніх справ

Протидія організованій злочинності залишається одним із пріоритетних напрямів правоохоронної діяльності. В сучасних умовах цей вид злочинності постійно видозмінюється, удосконалює свої форми та методи діяльності. Організовані злочинні об'єднання прагнуть контролювати найбільш прибуткові сфери законної та протиправної діяльності, які дозволяють отримати найбільші доходи. Серед них можна виокремити порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини (ст. 143 КК України). Особливо кваліфікуючими ознаками цього злочину є вчинення його за попередньою змовою групою осіб та участь у транснаціональних організаціях, які займаються такою діяльністю (ч. 5). Таким чином, законодавець, по суті, урівняв відповідальність за вчинення злочину в різних формах співучасті: за попередньою змовою групою осіб та

Зіанснаціональною злочинною організацією. Така конструкція згаданої статті особливої частини КК України викликає певні критичні зауваження.

По-перше, виникають закономірні питання: яким чином кваліфікувати порушення встановленого законом порядку трансплантації органів або тканин людини організованою групою? чому серед особливо кваліфікуючих ознак такого діяння не згадується ця форма співучасті. Очевидно, що у цьому разі злочин, передбачений ст. 143 КК України, слід кваліфікувати як діяння вчинене групою осіб за попередньою змовою, оскільки серед його кваліфікуючих та особливо кваліфікуючих ознак відсутнє «вчинення злочину організованою групою».

Водночас така позиція законодавця вважається не зовсім правильною, оскільки форми співучасті, закріплені у ст. 28 КК України, а також статтях Особливої частини КК України, розміщені за ступенем суспільної небезпеки: від найменш до найбільш небезпечних. Якщо кваліфікуюча ознака певного злочину передбачає одну форму співучасті (наприклад вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою), то наступна особливо кваліфікуюча ознака повинна передбачати вчинення його у більш небезпечній на один ступінь формі співучасті (тобто організованою групою).

Відтак, оскільки ст. 143 КК України передбачає вчинення злочину групою осіб за попередньою змовою та злочинною організацією, то доцільно було б закріпити і вчинення його організованою групою.

По-друге, упущенням законодавця, на наш погляд, є розміщення в одній частині статті (ч. 5 ст. 143 КК України) різних за ступенем суспільної небезпеки форм співучасті (групи осіб за попередньою змовою та злочинної організації).

По-третє, незрозуміло, як кваліфікувати вчинення цього злочину злочинною організацією і чи доцільно виокремлювати цю форму співучасті серед особливо кваліфікуючих його ознак? Оскільки ч. 5 ст. 143 КК передбачає участь лише у транснаціональних організаціях, які займаються злочинною діяльністю, передбаченою ч. 1, 2, 3 чи 4 ст. 143 КК, то вчинення цього злочину злочинною організацією, що не є транснаціональною, не охоплюється цією кваліфікуючою ознакою. У такому разі можливі два варіанти кваліфікації злочину:

перший - лише за ч. 5 ст. 143 КК як вчинення його за попередньою змовою групою осіб, однак така позиція не в повній мірі відповідає ступеню суспільної небезпеки вчиненого злочину і нівелює різницю між вчиненням злочину, передбаченого ст. 143, групою осіб за попередньою змовою та злочинною організацією;

другий - за сукупністю злочинів, передбачених ч. 5 ст. 143 КК (як вчинення його за попередньою змовою групою осіб) та ст. 255 КК.

На підставі вищевикладеного пропонуємо ч. 5 ст. 143 КК вкласти в такий редакції:

«5. Дії, передбачені частинами другою, третьою чи четвертою цієї статті вчинені за попередньою змовою групою осіб».

Крім того, ст. 143 КК необхідно доповнити ч. 6 такого змісту:

«6. Дії, передбачені частинами другою, третьою чи четвертою цієї статті, вчинені організованою групою».

ЗАРУБІЖНИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ ТЕХНІЧНИХ ЗАСОБІВ ДОКУМЕНТУВАННЯ У ПОПЕРЕДЖЕННІ ПРАВОПОРУШЕНЬ

Костюк Володимир Леонідович, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник наукової лабораторії з проблем громадської безпеки Навчально-наукового інституту підготовки фахівців для підрозділів громадської безпеки та внутрішніх військ Національної академії внутрішніх справ

Ефективним засобом запобігання груповим правопорушенням є демонстративне використання фото, відео та інших технічних засобів документування правопорушень.

При проведенні оперативного спостереження поліція США, ФРН, Франції, Японії та багатьох інших зарубіжних країн в останні роки активно використовує можливості стаціонарного телевізійного контролю за районами, прилеглими до об'єкта масового заходу, і внутрішніми приміщеннями. Поліцейські фахівці вважають за доцільне за допомогою телевізійних камер, фотоапаратури фіксувати конфліктні ситуації на масовому заході і вжити заходи щодо їх запобігання.

Наприклад, у ФРН саме зйомки кожного випадку групових правопорушень на масових заходах, а потім вивчення фото - і відеоматеріалів допомогли встановити потенційних заколотників правопорушень. Обробка даних дала змогу поліції з'ясувати факт, що в країні існує група людей, переважно молодь, яка постійно провокує зіткнення з поліцією.

На масових заходах поліцейські наряди часто використовують переносні телевізійні камери, оптичну техніку (бінокли¹ підзорні труби для прихованого спостереження), що дає можливість здійснювати гнучке і маневрене спостереження за окремими особами або групами учасників і глядачів. [1] .

ре:

Ефективними можливостями оперативного спостереження володіють тактичні групи поліції, що працюють в цивільному одязі і знаходяться безпосередньо в масі глядачів чи учасників масового заходу. У цьому випадку велике значення набуває використання закамуйфльованих мініатюрних радіопередавачів або засобів радіо сигнального зв'язку, а також фотоапаратури.

Під час проведення спортивних змагань виникають додаткові проблеми, пов'язані з тим, що прибулі на матч глядачі часто вже за кілька годин до початку гри заповнюють площі та ресторани міста. Тому організатори заходів пропонують гостям культурну програму для вболівальників для того, щоб вони могли скоротати час очікування. При вході на стадіон проводиться вилучення заборонених предметів, а також недопущення на стадіон осіб, що перебувають у стані сп'яніння і агресивно налаштованих вболівальників.

Оперативне спостереження всередині об'єкта масового заходу, як правило, проводиться нарядом поліції, які розташовуються на верхніх рядах трибун стадіону або за останніми рядами залу для глядачів. Тут за кожним поліцейським або окремим нарядом закріплюється певний сектор спостереження або певна група глядачів, вболівальників або учасників масового заходу.

Патрульні наряди, які здійснюють оперативне спостереження, постійно обмінюються інформацією з представниками адміністрації об'єкта масового заходу, службовцями, касирами і білетерами, рознощиками прохолодних напоїв і морозива і т.д. З цими категоріями осіб проходяться відповідні інструктування, під час якого навчаються спеціальним прийомом візуального спостереження з метою виявлення підбурювачів чи осіб, що підбурюють до скоєння правопорушень. [2]

Ефективним попереджувальним засобом є також демонстративна зйомка розвитку подій у зоні потенційно небезпечного скоєння групових